

strsl. plēti (plēva) eruncare, nsl. smēt (smēt) strsl. smēti, smēti audere, kder je to važno, da v besedi: čl̃n articulus, glasnik ̃ ne stopa pred soglasnik l, nego, kakor tudi v besedah: b̃s, d̃d, sm̃t, ostaja na tistem mestu, kder je bil strsl. ě, menda zato, ker čl̃n se ne bi dalo izgovoriti drugače nego: č̃vn, č̃un, kar besedo tako spremeni, da bi je ne bilo več poznati, — enako i menda tudi zato je: novsl. kl̃n (kl̃n) strsl. kliñ cuneus, nsl. br̃n (br̃n) m. poleg: br̃nije coll. n. wachholder, poslednje menda zopet zato, ka beseda: br̃n se tudi ne bi dala drugače izrekati, nego raztégno: bèren, to je: b̃r̃n (ā je nekakov kratek glas, časi z ostrim náglasom, stoječ meju a ter meju e), kakor izrekamo: st̃ren, to je: st̃r̃n za strsl. besedo: str̃n f. stipula; povsod drugod iz strsl. ě porojeni glasnik ̃ stopa vselej pred r ino l: ṽrt fervere, p̃lt*) eruncare.

(Dalje prihodnjič.)

Voša.

(Beseda za Wolfov slovensko-nemški slovník, kterega Slovenci že tako željno pričakujemo.)

Kraj hrvatsko-štajarske meje poznamo besedo: vóša, v pomenu „vedro“, „sodček.“ Tudi Belostenec ima (str. 575): „vofa = vóša, carrata, Weinfass, manganium, mangania, hölzernes Weinfass, cupa, Tonne, ebria, grosses Weinfass“ itd.

Jeli je beseda ta naša?

V staroškandinavščini nahajamo besedo „ausa“ v pomenu „Schöpfeimer“, in glagol „ausa“, schöpfen, besprengen, schütten, in sicer v „Haidharvigasaga“ I. 23—25. „árar at midhli edha auso thoftu ok thilju“ in v „frithiofsaga“ cap. 6. 6. „tha auso their upp skipit.“

Kako je iz staroškandinavščine prišla do Hrvatov in Slovencev?

Jaz mislim, da je ta beseda obče blago indoevropščine, kakor na priliko druge staroškandinavske besede gata = Räthsel, slov. gatati; gerdhi, Zaun, Mauer, slov. grad; goin, kača, srb. guja; krâka, krâhe, slov. krockar, kot, geringes Bauernhaus, slov. kotja — koča; lami, Bruch, slov. lom; likja, vergleichen, slov. priličiti, prilika; maur, ameise, slov. methat. mravlja; naut, Rind, slov. nutnjak, bik (Jarnik); ol, Bier slov. ol; romr, Stimme, Geräusch, rezijanski: romonit = govoriti; saurr, Schmutz, slov. sura; stod, Pferdeheerde, slov. stado; valdi, Herrscher, slov. vlad; varr, vör, vorsichtig, slov. varen itd.

Davorin Trstenjak.

Kratkočasne in podučne drobtinice.

* Modri Salomo v Parizu. Zavoljo rabsodbe nekega mirivnega sodnika je v Parizu veliko smeha. Prepovedano je namreč, da nihče ne smé kónj peljati v reko Seine (Zen) kopat. Priče so trdile, da so tožnika videli, ko je konje peljal iz imenovane reke. In sodnik je vendar sodil, da zatoženec je nedolžen. Kako to? — zato, ker ga nihče ni videl konj v reko peljati — postava pa odločno pravi, da je le prepovedano konje v reko peljati. — Jeli modrost ali — zvi-jača? Bodi si karkoli, — sodnik je tako sodil in sodnik — se nikoli ne moti! Saj ima zmiraj §§. na ponudbo.

* Roké poljubovati je tako stara navada, kakor je stara povestnica človeštva; že modri Salomon je rekel: „Priliznjenci ne nehajo rok poljubovati.“ Pri

*) Strsl. besedi: ṽrt̃ hortus, pl̃t̃ f. caro izgovarjamo: ṽrt, p̃vt.

Pis.

Rimcih je bilo poljubovanje rok občno razširjeno, tako da se temu običaju še vojništvo ni zoperstavljalo. Z rimskim vesoljnim gospodstvom je prišla ta navada pod Julijem Cezarjem najpopred do Galije (sedanje Francozke), odtod se je pozneje čez ostale evropske dežele razširila. Ta običaj je dosegel dandanašnji največo razširjenost na Ruskem, kjer si tudi možje podane pravice v vzajemni pozdrav poljubujejo.

* Navada poldnevnega obeda (kosila) je bila starodavnim narodom neznana. Rimljani so imeli glavni vsakdanji obed zvečer (coena), zato so pa tudi največo sobo „coenaculum“ imenovali. Obед postal je sčasoma iz zajtrka. Še za Ludovika XIV. (v 17. stoletji) so po celi srednji Evropi ob 11. uri dopoldne obedovali. Sè začetkom minulega stoletja se je obed na poldan preložil, pa že v prvi dōbi francozke revolucije je obed na eno popoldne preskočil. Od te dōbe so viši izobraženejši krogi obed čedalje bolj odlagali, tako da zdaj gospōda v Parizu pred 6. in na Angleškem pred 9. uro zvečer ne obeduje.

* Pobožni običaj poldnevnega zvonjenja je že 1856. leta doživel 400letni spomin svojega ob- stanka. Ko je namreč sultan Mohamed II. proti srb- skemu Belemu gradu drvil in ko se je krščanska vojska na brambo križa in domovine pod Ivanom Hunyady-om in slavnim sobojevalcem njegovim redovnikom Ivanom Kapistranom, na dolnji Donavi zbirala, ukazal je papež Calixt III., naj se po vsem krščanstvu opoldne zvoní in naj se ljudje na to znamenje v pobožni molitvi za zmago krščanske vojske k Bogu obrnejo. V krvavi bitki, ki je bila kmalu potem 20. julija 1456, je bila turška vojska čisto potolčena. Sporočilo te zmage je dobil sv. oče 6. avgusta ter je ukazal, naj se v spo- min radostne te novice ta dan praznik spremenjenja Gospodovega praznuje.

Po českem Mihajlov Šimonović.

Dopisi.

Iz Pešta 14. apr. T. — Na svojem potovanji pri- šedši v Pešt našel sem tú veliko zadovoljnost, ker Ma- gjarom dozda vse po volji gré; tudi naj nihče ne misli, da jim novcev manjka; naredili so pri svojem „Aus- gleichsverfahren“ prav dobro kupčijo. Vendar tudi nisem prezrl skrbí zarad tega, kako se bode izmotalo še to, da dobijo svojo lastno armado. Beust, ki je Magjarom oni kruh rezal, kterega so tako veseli, jim bode tudi zarad armade dovolil vse, kar koli je le mogoče do tiste meje, da se saj na videz ohrani jednotna armada. Le to dela nekterim bolj previdnim kolovodjem sive lase, da je Perczel narod tako razdražil, da — kakor je krvava bitka v Felegyhaci kazala — bode „lastna oger- ska armada“ tista točka, na kateri se utegne dvalizem skrhati. Iz vsega je to očitno, da reči na Ogerskem tako stojé, da je še le začetek tega, kar nekteri konec imenujejo. Ako Košut, ki je še zmiraj malik pro- stemu narodu, prelazi kadaj mejo ogersko, kmalu bo Perczel-na v tisto jamo pokopal, ktero Perczel zdaj Ko- šutu koplje. Doživeli bomo še čudne reči! — Za slo- vesno obhajanje rojstva cesarskega novorojenčka se de- lajo velike priprave. — Po vsem potovanji sem videl ozimino na polji prav lepo; tako, da se sme upati dobra letina. — Iz vojaške Granice se sliši žalostna pa gotova novica, da je poslednja dva meseca okoli 10.000 ovác zavoljo pomanjkanja klaje pocepalo.

Iz Savinske doline 15. apr. —n—. — Lepa Vam hvala, predrage „Novice“, da tako srčno povzdiguje- te svoj glas za to, da se odvrne grozna nesreča od revnega kmeta, ki jo mu žuga novi davek na premoženje, kakor ga namerava novi minister. S tem predlogom je